

Očkovanie proti COVID-19 a liečba osteoporózy

COVID-19 vaccination and osteoporosis treatment

Juraj Payer, Martin Kužma, Peter Jackuliak za SOMOK SLS

✉ **prof. MUDr. Juraj Payer, PhD., MPH, FRCP** | payer@ru.unb.sk | www.somok.sk

Received | Doručené do redakcie | Doručeno do redakce 10. 3. 2021

Odborné spoločnosti American Society for Bone and Mineral Research (ASBMR), American Association of Clinical Endocrinology (AACE), Endocrine Society, European Calcified Tissue Society (ECTS), the International Osteoporosis Foundation (IOF), a National Osteoporosis Foundation (NOF) vydali 9. 3. 2021 usmernenie na postup pri očkovaní proti COVID-19 v súvislosti s liečbou pacientov s osteoporózou: **www.asbmr.org** (<<https://www.asbmr.org/about/statement-detail/joint-guidance-on-covid-19-vaccine-osteoporosis>>).

Koalícia odborných spoločností priznáva úvodom nedostatok údajov, aby mohla poskytnúť jasné usmernenie. Odporúčania teda vychádzajú predovšetkým ako názory expertov (tzv. expert opinion).

Všeobecné odporúčania:

- Zdá sa, že osteoporóza *per se* nezvyšuje riziko infekcie alebo komplikácií COVID-19.
- Všeobecné opatrenia manažmentu osteoporózy by sa nemali prerušiť v čase alebo po očkovaní proti COVID-19.
- Nie sú dôkazy o tom, že by akákoľvek liečba osteoporózy zvyšovala riziko alebo závažnosť infekcie COVID-19, menila priebeh ochorenia alebo zasahovala do účinnosti alebo profilu vedľajších účinkov očkovania proti COVID-19.
- Vzhľadom na súčasnú obmedzenú dostupnosť vakcín proti COVID-19 je **vhodné uprednostniť očkovanie** pred možnými miernymi zmenami v štandardných režimoch liečby osteoporózy.

Konkrétne odporúčania:

Perorálne bisfosfonáty (alendronát, rizedronát, ibandronát)

Koalícia odporúča, aby sa v perorálnych bisfosfonátoch pokračovalo bez prerušenia alebo oneskorenia podania aj u pacientov, ktorí sú očkovaní proti COVID-19.

Intravenózne bisfosfonáty (kyselina zoledrónová, ibandronát)

Koalícia odporúča týždenný interval medzi infúznou aplikáciou intravenózneho bisfosfonátu a očkovaním proti COVID-19. Tým je možné rozlíšiť medzi eventuálnymi reakciami akútnej fázy, ktoré sú výsledkom podania intravenózneho bisfosfonátu, a nežiadúcimi prejavmi očkovania proti COVID-19.

Denosumab

Koalícia odporúča medzi liečbou denosumabom a očkovaním proti COVID-19 interval 4 až 7 dní, tak aby sa zohľadnil možný výskyt reakcií v mieste vpichu pri ktorejkoľvek liečbe. Alternatívne je možné liečbu denosumabom podať do kontralaterálneho ramena alebo do alternatívneho miesta (brucho alebo horná časť stehna), ak je potrebné jeho podanie súbežne s vakcínou proti COVID-19. Odporúča sa, že načasovanie podania denosumabu sa môže mierne upraviť, tak aby sa zohľadnilo načasovanie očkovania. Podanie denosumabu by sa ale nemalo odkladať o viac ako 7 mesiacov od predchádzajúcej dávky.

Teriparatid, abaloparatid (nie je dostupný v SR)

Koalícia odporúča, aby sa u pacientov očkovaných proti COVID-19 pokračovalo v liečbe teriparatidom aj abaloparatidom bez prerušenia.

Romosozumab (nie je dostupný v SR)

Koalícia odporúča medzi podaním injekcie a vakcináciou proti COVID-19 interval 4 až 7 dní. Alebo, ak sa vakcína proti COVID-19 podáva súbežne, aby sa zvažilo podanie romosozumabu do brucha.

Raloxifén

Spoločnosti odporúčajú, aby sa v liečbe raloxifénom pokračovalo aj u pacientov očkovaných proti COVID-19 bez prerušenia.

Spoločnosť pre osteoporózu a metabolické ochorenia kostí (SOMOK) sa plne stotožňuje s uvedeným postupom a odporúča ho uplatňovať v dennom klinickom manažmente pacienta s osteoporózou.